

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>		<i>Vidéken postai szétküld:</i>	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7 „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy óra	1 „	Egy óra	1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Minden következőnél 4 Nviltár ára 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-ocsánádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kóstól fogadunk el.

Ké iratokat vissza nem küldünk.

Ügyetlen emberek.

Arad, május 5.

Midőn legelsőbbet megindult volt a mozgalom az ország izraelita lakossága egy részében aziránt, hogy a zsidó vallás a bevett keresztény felekezetekkel mindenben egyenjogusítottassék, az „Aradi Közlöny” élén kifejtett álláspontunkból — a valódi vallásszabadság szempontjából — e mozgalmat helytelenítettük, nyilvánvaló lévén, hogy ezen szempontból nem az a kívánatos, miként a kizárólagosan szabadalmazott het felekezethez még egy nyolczadiknak is privilégiumot adjunk, hanem hogy általában szabadjára legyen hagyva mindenkinek ugy imádnia istenét, a mint akarja, s ha többen egy hiten vannak, és a mit vallanak, nem ütözik az állam törvényeibe, alakithassanak vallási egyesületeket, hitközségeket, egyházakat a mint nekik tetszik, és hogy vallása miatt különbség ne legyen a törvény előtt, válaszfal társadalmi téren polgár és polgár között.

Ezen elvi szempontokon kívül még indokok is lebegtek szemünk előtt. Ugyanis ha az általános vallásszabadság helyett egy privilégiummal, a zsidó vallás privilégiumával akarunk többlet teremteni, nem számíthatunk feltétlenül még a liberalizmus híveire sem, mert liberalizmus és privilégium, ha mindjárt zsidó-privilégium is, nem azonos fogalmak. Azután attól is lehetett tartani, hogy a zsidó-reczepczió törvénybeiktatása ellen oly nemű és foku izgatások indulhatnak meg országszerte, melyek az elcsillapodott fajgyűlölet utálatos szenvedélyeit ismét felidéznek s hasonló társadalmi s politikai állapotokat teremtenek nálunk is, mint a minők Németország- és Ausztriában uralkodnak.

A kormány jónak és célszerűnek látta a vallás szabadgyakorlatáról tervezett törvényjavaslata mellett — még pedig azt megelőzőleg — a zsidó-reczepczióról is törvényt alkotni, jóllehet a teljes viszonyosságot — például a keresztény és zsidó közötti házasság köttetést — a fennforgó viszonyok között így sem adhatta meg.

Ugy látszik, a kormánynak igaza van. Legalább annyiban, hogy oly erős a magyar nemzet körében a jogegyenlőség és a felvilágosodott humanizmus iránti közérzet, hogy a lesben álló antiszemitizmus nem merészkedett kitörni odujából, s idáig a törvényjavaslatot egyrészt csak dogmatikus szempontból és másrészt — a jezsuita sajtóban — azon okból támadták, mivel nincs még a zsidó egyház egységesen szervezve.

De a kultuszminiszter a kérdéses törvényjavaslat szerkesztése alkalmával el is követett mindent arra nézve, hogy felesleges pontozatok fölvétele által az ellentállásnak, agitációnak alkalmat ne nyujt-

son. Két paragrafusból áll az egész törvényjavaslat, mely lényegében annyival nyujt többet az eddiginél a zsidóknak, hogy megengedi, miszerint keresztény is áttérhessen a zsidóhitre. A legfontosabbat, a zsidó és keresztény fél közötti házasságkötés jogosultságának törvény általi kimondását a kötelező polgári házasság behozatalára halasztotta; azonkívül pedig célzatosan ignorálta a zsidó vallás egyenjogusításával járó minden konzekvencián a kidomborítását, melyek a teljes vallásszabadságról alkotandó törvényekben ugy is lényegesen átalakítandók lesznek, de a melyek most a keresztény vallással szembe állítva — tekintettel a tagadhatatlanul fennálló és uralkodó fogalmakra — könnyen ellenkezőre fordíthatnák a most még országszerte konstatalható rokonszenvet a zsidó vallás egyenjogusítása iránt, s végzetessé válhatnák magára az ügyre nézve is.

Mint említők, a tények igazat adtak a kultuszminiszternek, de csak annyiban ám, a mennyiben a magyarság józan közérzetében megbizott; ellenben kihagyta számításából a miniszter a tapintatlan tolatkodást, melylyel bizonyos szerepvágyó politikusok, az ugynevezett „Zsidó vallás-reczepcziójának előkészítésére kiküldött bizottság” néhány tagja, a zsidóság nevében mozgalmat készülnék indítani, mely a reczepcionális törvényjavaslat olyszertű kiegészítésére irányul, hogy abban a teljes egyenjoguság szigorú keresztülvitelének garanciáiként az 1868. 53. t.-cz. 18—24. paragrafusai felvétessenek; t. i. ama rendelkezések, melyek a recipiált keresztény felekezetek közötti viszonyosságot szabályozzák.

Hogy mily ügyetlenség, mily politikai baklövés ezen követelődzéssel előállni, azt ama paragrafusok tartalmából minden elfogulatlanul gondolkozó ember megítélheti, és — ha barátja a zsidó vallás egyenjogusításának — méltán bosszankodhatik fölötte.

A 18-ik paragrafus azt rendeli, hogy az olyan lelenckek, kiknek szüldik ismeretlenek, és sem felfogadjuk nincs, sem felekezeti lelenckházban nincsenek elhelyezve, azon vallásban neveltesse, mely a találás helyén többségben van.

A 20. §. szerint bármely bevett vallásfelekezethez tartozó oly hitsorsosok, akik külön egyházközséget nem képeznek, kötelesek csatlakozni a saját vallásfelekezetükhez tartozó s hozzájuk legközelebb eső oly önálló egyházközséghez, mely a magyar állam területén belül létezik.

Ez az elavult s a rideg vallás-kényszer szolgáltató rendelkezés különben is homlok-egyenest ellenkezik az igazi vallásszabadsággal, melynek dekretálása tudvalevőleg szintén egyik lényeges része a kormány egyházpolitikai programjának.

A 22. §. elrendeli, hogy temetőben a különböző vallásfelekezetek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek.

Jogos és méltányos követelés ez, melyet a felvilágosodott humanizmus nem csak recipiált zsidóknak, hanem feltétlenül minden emberre kiterjesztene; és ezt a reczepczió javaslata a zsidóknak nézve már magában is foglalja. De hogy ez szemet szurólag a javaslatba külön fölvétessek, azt ama törvényjavaslatnak csak az ellenségei követelhetik, tudva azt, hogy azon rendelkezés még a különböző keresztény felekezetekre vonatkozólag sem hajtható végre a sötét felekezeti elfogultság és feltékenykedés miatt.

A 23. §. azt követeli, hogy a különböző vallásfelekezetiek által lakott községben és városban, mely házipénztárából egyházi cseleklőkre vagy valamely felekezeti iskola javára segélyt szolgáltat ki, e segélyben igazságos arány szerint minden ottan létező vallásfelekezet részesítendő.

Ismételjük, nem arról van szó, hogy mennyiben méltányos ezen rendelkezések kiterjesztése a zsidóságra, és mennyiben képezik természetes konzekvenciáit a zsidó vallás reczepcziójának, hanem igen is arról, hogy mennyire politikus ezen kérdéseknek kiélesítése? Tegye meg róluk saját reflexióit mindenki a hogyan akarja, s alkosson képet magának róla, hogy egy jól szervezett klerikális agitáció mennyire fogja kiaknázhatszani ama paragrafusoknak a zsidó vallásra való imperatív kiterjesztését a parlamentben, a szószéken vagy az utcán; s ha mindezt meggondolta, bizonynyal igazat fog nekünk adni, hogy a kik az ezen paragrafusokkal való handabandát kieszelték, vagy titkos ellenségei a zsidóságnak, vagy nagyon ügyetlen politikusok.

Különben ne vegyünk egyebet, csak azt, hogy épen a jezsuita lapok kaptak fel és hirdetik világgá a mozgalmat, s a klerikális B. H. „A kifejtett paragrafusok” címén cikkezve róluk, félre nem ismerhető célzattal tálalja fel olvasóinak pikáns csemegéül a hivatolt paragrafusok szószertű rendelkezéseit.

A zsidóság körültekintő, óvatos és saját érdekei iránt helyes érzékkel bíró köreinek alig lehet sürgősebb feladata, mint „A zsidó vallás reczepcziójának előkészítésére kiküldött bizottság” oszlopos tagjait lefognia, mielőtt ügyetlenkedéseikkel több kárt okoznak, mint a mennyit ezer annyi okos ember jóvá tehet.

Belföld.

A képviselők szünideje.

Tegnap délelőtt a képviselők háza ülése alatt Wekerle S. miniszterelnök a pártok vezetőire magánbeszélgetésre kérte fel, a

melyen a miniszterelnök szóba hozta a kormány óhaját a képviselőház munkarendjére nézve. E szerint a képviselőház tisztviselőinek fizetésszabályzatáról szóló javaslatot tűznék ki a tanítói fizetésekről szóló törvényjavaslat tárgyalása után napirendre; ezt két igazságügyi javaslat követi: a fizetési meggyásokról és a sommás eljárásról. E javaslatokon kívül tárgyalás alá kerülnek a dunai hidak építéséről szóló törvényjavaslatok a kuriai palota felépítésére vonatkozó igazságügyminiszteri törvényjavaslat és esetleg még egy vagy két ily apróbb javaslat, köztük a műbor ellen alkotott törvényjavaslat. Miután a pártok vezérégyénei elfogadták a miniszterelnöknek a ház munkarendjére vonatkozó előterjesztését, megállapodtak abban is, hogy ha esetleg pünkösd előtt néhány nappal szüksége mutatkoznék annak, úgy akkor az ülések délelőtti 9-től délután 2 óráig fognak tartani, csak azért, hogy az érdemleges ülések pünkösdig befejeztessenek. A képviselőház ülései már máj. 20-án elnapoltatnának s az új ülészek szept. 20-án venné kezdetét. A fővárosi hidakra vonatkozó törvényjavaslatokat a miniszterelnök a holnapi ülésben terjeszti be a képviselőháznak. A delegációk már máj. 25-én össze fognak hivatalni Bécsbe.

A király itthon.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 4.

— Szemle a Vérmezőn. —

Pontban reggel 9 órakor tünt fel a király alakja a Budáról levezető uton s e perczben a Vérmezőn a századdobosok dobpergése, a trombitások harsonája, a zenekarok játéka s a népetverő éljenzése felhangzott s az éljenzés perczekig eltartott. A király a Vérmezőre érve, először L o b k o v i t z herczeg hadtestparancsnok jelentését fogadta, aztán egész kíséretével ellovagolt a sorok előtt. Ez alatt a király előtt, mintegy 30 lépéssel, B o l f r a s s vezérőrnagy, főhadsegéd lovagolt.

A király huszártábornoki egyenruhában, gyönyörű fekete ménen lovagolt s viruló szindben volt. Az uralkodó teljes erőben, könnyen tilte meg a tüzes lovat, a mely feltűnően nyugtalan volt. A csapatok előtt való ellovaglás ép 15 perczet vett igénybe. Ennek végez-

tével a király kíséretével ismét az első sor elé lovagolt, majd kiadta a rendeletet, a csapatoknak elléptetésére. Mialatt a rendezkedés folyt, a király többeket megszólított a kíséretében volt tábornokok közül. A király kíséretében J ó z s e f A g o s t főherczeg, F e j é r v á r y Géza báró tábornokszernagy, honvédelmi miniszter, F o r i n y á k Gyula altábornagy, honvédségi adlátus, B o l f r a s s vezérőrnagy főhadsegéd, a budapesti helyőrség tábornoki kara, V i v e n o t Oszkár gr., V a u x báró, S c h a f f g o t s c h Viktor gróf, B i g o t de St. A u e n t i n szárnysegédek; a kíséret mögött több udvari hivatalnok s egy szakasz diszbe öltözött udvari lovas zsandár. A király leghosszabban F e j é r v á r y miniszterrel beszélgetett, loval ezalatt mind nyugtalanabb lett, úgy, hogy még az elléptetés megkezdése előtt leszállott lováról s egy másik, barna lóraült.

A csapatok a következő sorban vonultak el a király előtt, a ki mintegy 10 lépéssel a kíséret előtt foglalt állást. Elöl jött L o b k o v i t z hadtestparancsnok, utána a kadetiskola, a Ludoviceum növendékei, a 23-ik gyalogezred, a honvéd gyalogság, az utászezred, az egészségügyi csapatok, a Mollináry, Reicher, Károly román király nevét viselő ezredek, a vartüzérek, tüzérek, honvédhuszárok, a 13-ik közös huszárezred s végül a szekereszek. A defilé alatt az eső majd megeredt, majd elállt, néhány perczig valóságos zápor esett. A sáros, csuszamlós talaj természetesen igen megnehezítette a bakák dolgát, azonban ennek dacára az egész elvonulás a legnagyobb rendben s feltűnő szabatosággal ment végbe.

Az ezredek élén lovagló ezredparancsnokok, a király előtt ellovagolván, a kísérethez szegődtek s a király mindeniknek mondott néhány dicséret szót, így a Mollináryak ezredesének teljes megelégedését fejezte ki az ezred magatartása felett. A piliscsabai táborból tegnap érkezett Mária Terézia-ezred elvonulása alatt többször megelégedve intett fejével, a Jenő főherczeg huszárezrede elvonulása alatt pedig a töle messzebb álló főherczeget magához intette s szemmel láthatólag meg volt elégedve a főherczeg jász-kun huszáraival. Az utolsó szekeresz kocsi elvonulása után, a zene elhallgatott, a tábornokok s törzstisztek félkört képeztek a király körül, a ki néhány percznyi szokásos „megbeszélést“

tartott. Ennek végével a hadtestparancsnoknak külön is kifejezte megelégedését.

Ezzel a szemle véget ért s a király kíséretével visszalovagolt a várakba. Az ezrekre menő közönség a Vérmező kijáratánál elég szűk sortalat képezett s a királyt folyton éljenezte. A Vérmező fél 11 órára már ismét egészen kiürült.

A csapatok kitűnő magatartása felett való megelégedését és elismerését ő felsége P a a r Ede gróf főhadsegéd utján egy fölötté elismerő nyilatkozatban fejezte ki L o b k o v i t z herczeg hadtestparancsnoknak, ki ez elismerő sorokat a délután kiadott napiparancsban közölte, hozzátéve a saját köszönetét is tisztjeinek és a legénységnek.

A legfelsőbb elismerés publikálása úgy a tisztikar, mint a legénység körében igen jó benyomást tett.

— Honvédség a várpalotában. —

A budai királyi várpalotában ma déltől fogva holnapig honvédek teljesítik a diszörzési szolgálatot. A honvédség J ó z s a G á b o r vezetése alatt zenészóval vonult fel a várba. Az utczákon nagy közönség nézte a nyalka fiuk felvonulását.

— Udvari ebéd. —

Ma este 6 órakor udvari ebéd volt, melyen ő felségén kívül részt vettek J ó z s e f A g o s t főherczeg, W e k e r l e Sándor miniszterelnök, S z l á v y József, a főrendiház másodelnöke, T i s z a Lajos gróf, F e j é r v á r y báró és C s á k y gróf miniszterek, P á p a y osztályfőnök, S z i l á g y i J o s i p o v i c h és B e t h l e n gr. miniszterek, B á n f f y D. báró, a képviselőház elnöke, L u k á c s B. és H i e r o n y m i Károly miniszterek, P a a r gróf és B o l f r a s s főhadsegédek, S c h a f f g o t s c h gróf alezredes, S a i n t - Q u e n t i n gróf őrnagy és T e n g l e r őrnagy szárnysegédek, M a g y a r őrnagy, V i v e n o t százados, de V a u x b. főhadnagy, a parancsörtiszt, az őrség parancsnoka és W o l k e n s t e i n g r. főkonyhamester.

Az ebéd után ő felsége egy óránál tovább cerclet tartott.

— A király elutazása. —

Mint Bécsből jelentik, ott v a s á r n a p r a várják a király visszaérkezését, de ő felsége nemsokára ismét Magyarországra jön s Gödöllőn a királynéval együtt hosszabb ideig fog tartózkodni.

TÁRCZA

— Május 6. —

A hadnagy bankárja.

[5] Irta: Ziemssen Lajos.

— Az „Aradi Közlöny“-nek fordította: Ursics Darinka. —

A megszólítottak nevetve adták beleegyezésüket s Perglas, egy fiatal lovastiszt szép élénk szemekkel éppen meghajtotta magát s csinos göndör fejét Hersfelden felé fordította s készült dicsőítő beszédet mondani reá, midőn az asztalfőn megadatott a jel, hogy a hadurra üritsenek poharat, olyan megszakítás, mi a figyelmet Hersfeldenről elvonta s általános beszélgetést idézett elő. A legkedélyesebb hangulat uralkodott az asztalnál, humoros megjegyzések s a bor hatása alatt a vigság már szilajjá kezdett lenni. S mikor az óriási bowlet harmadszor is megtöltötték „földieper-bowle“-l a két kivont karddal begyesködő közlegény behozta, Werdenberg, kin még az ital hatása nem látszott, felállt s titkon intett Hersfeldennek, kívül aztán a kertbe mentek.

— Már nagyon zajosan vannak, alig lehetne ott bizalmasan elbeszélgetnünk, — mondá Werdenberg Hersfeldennek, kit karon vezetett a bükkfásorba — pedig még egyet-mást meg kell beszélünk. Az én behívásom körülményeimen meglehetősen változtat. Az évet s tán még a következőnek is egy részét külföldön fogom tölteni, kell tehát, hogy itteni körülményeim rendezzem. Reád számíthatok, kedves barátom!?

— Mindenesetre! Mivel lehetek szolgáló-todra?

Fogodom a „Hamerad“ tovább vezetése. A szerkesztésről le kell mondanom, s helyettesről gondoskodnom. A kiadók könyörögtek, ugyszólván, a személyt én választom, azt reám bízzák. Téged szemeltek ki utódomnak s ezennel felajánlom neked e nehéz, de kellemes s anyagilag is igen előnyös állást. Ha barátom vagy, nem fogsz nemet mondani.

— De te valósággal megrohantál, pajtás! A dolog igen komoly és sokkal fontosabb, semhogy ily gyorsan határozhatnánk. Igazán megvallva, nem bízom magamban, alig hiszem, hogy egy ily lapot vezethetnék. Már az üzleti dolgokban is járatlan vagyok s a szerkesztéshez meg épen nem értek.

— Ezekre gondoltam, s hogy a jövőd szerkesztőnek segítségére legyek, az üzleti összeköttetésekéről egy meglehetősen részletes kimutatást készítettem, ami eszköz lesz arra, hogy te rövid időn tájékozhasd magad minden nehézség nélkül.

— Mindez jó és szép. En szorgalmas is lennék. De kedves barátom, mindig hozzá kell tennem: — Múltóbb utódomra is találhattál volna.

— Engedd meg, hogy őszintén szóljak. Még kettőt szemeltem ki rajtad kívül e fontos állásra, Plessent és Hallert; az első tán élesebb megfigyelő tehetséggel bír s előadása is világosabb, mint a tied; a másik körülbelül egy tehetségű veled. De ami egy részről előny, másrészt hátrányos is. Plessen lusta s csak

akkor ir, ha épen kedve tartja, ez pedig egy szerkesztőnél rettenetes hiba; Haller könnyen s szívesen ir, szép ismeretei is vannak, szóval ügyes ember, de mindennek csak komikumát látja s így sokszor könnyelmű. Ez állás komoly, megdöntött férfiút, egy rendezett anyagi viszonyok között élő tisztet kíván, ki munkára képes s azt szívesen is teszi, ki megfelelő czikkeket sikerrel próbálkozott, s így én csak téged választhatlak, főleg miután meghallottam (ne nevéss ki, de e körülmény határozott) hogy te neked megtakarított vagyondod is van!

Hersfelden szép arcát sötét pir borította. — Kérlek ezen körülményre mások hátrányára nehogy nagy súlyt helyezz. Csak igen csekély összeg — s ha tudnád, mint jutottam ez elhatározásra...

— Nem kell mondanod! Hisz jól ismerlek Te az én emberem vagy s kérlek, ne mondj többet ellene! Holnapután magam mutatlak be a kiadóknak, amint már illik. Es ha jövőre utamból visszatérek s téged elégedetlennek találak a rád erőszakolt állásban, akkor Isten nevében, váltson fel egy másik. Ez alatt tán újabb tehetségek fognak feltűnni, s válogathatunk bennök!

A barátok tovább nem beszélgettek, mert ebben a pillanatban a pavillonban megharsant a trombita s a két tiszt hallotta a commandót: Mindnyájan gyülekezni!

— Ez ismét az őrnagy tréfája — mondá nevetve Werdenberg — fogadom ő maga ment a trombitásért, hogy a kertben elszéledt

Ha, a mint várják, az ősszel a német császár, az orosz és olasz trónörökösök látogatni jönnek, akkor Magyarország on fogadják őket.

Kálnoky gróf az ősszel mindenestre huzamos ideig tartózkodik Budapesten s ott diplomáciai látogatásokat is fogad.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —
— május 5.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Andrássy Tivadar.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gr., Molnár Antal, Hentaller Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Werkerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin gr., Bethlen András gr., Josipovich.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Bethlen András gr. beterjeszti a Rába és mellékfolyóinak szabályozására vonatkozó javaslatot.

Kiadják a vizügyi és pénzügyi bizottságoknak.

Következik

a községi és felekezeti tanítók fizetésének tárgyalása.

A 11. §-nál Hock János azt indítványozta, hogy a „fizetési minimum kiegészítése” kifejezés helyett tegyék a „fizetés kiegészítése” kifejezést, mert kívánatos, hogy az állam befolyása a felekezeti iskolák mindenikében mentől nagyobb legyen, ha az állam már egyáltalán hozzájárul a fizetés kiegészítéséhez. (Helyeslés balfelől.)

Csáky Albin gr. méltányolja Hock intencióját és hozzájárul a módosításhoz. (Helyeslés.)

Gulácsy Dezső szólásra jelentkezik.

Elnök: A vitát már bezártam, tehát nem lehet szólni.

Thaly Kálmán: Még én is beszélni akartam.

Beöthy Akos indítványozza, hogy miután itt csak tevédezés forog fenn, tekintse a ház a vitát be nem fejezettnek. (Helyeslés.)

A ház ebben az értelemben határozott s így folytatták a vitát.

Gulácsy Dezső ugyancsak a 11. §-hoz azt a módosítást ajánlja, hogy a szakasz c) pontját egyszerűbben és érthetőbben szövegezzék. Az új szöveget beterjeszti.

Kun Miklós a 11. szakaszhoz új részt ajánl, amelyben körülírja, hogy mit tartunk államel-

lenes irányzatnak, amely miatt az állam beavatkozhatik az illető szubvencionált iskolák ügyébe. Ezt határozati javaslat alakjában be is terjeszti.

Thaly Kálmán a legmelegebben pártolja Kun javaslatát, melyet pártjuk érett megfontolás után állapított meg. Ha valaki helyesebben szövegezi a dolgot, ők készek ahhoz hozzájárulni. Hock János álláspontját helyesli, de szóló abból a beszédből azt következteti, hogy az állam a segélyezés révén mindenütt biztosítsa magának a kellő befolyást mindezek után stílárius módosítást nyújt be a szakaszhoz, amelynek szövegezése nem egészen magyaros, amit ugyan ért, mert a szakasz sokat ölel föl s így tömör, de a min azért segíteni kell. (Helyeslés a szélső balon.)

Madarász József a Hock módosítását kiegészíti azzal, hogy az államnak legyen beavatkozási joga minden felekezeti iskolában akármekkora is a segélyezés. Azonkívül a Kun pótlását azzal szeretné megtoldani, hogy ha a tanító hazafias működése miatt zaklatásban részesülne felekezeti hatósága részéről, akkor az állam köteles ott állami iskolát állítani.

Perényi Zsigmond br. azt is be szeretné toldani a javaslatba, hogy a kormány pedagogiai szempontból is befolyhat a segélyezett felekezeti iskolákba. Erre módosítást is terjeszt be.

Apponyi Albert gróf Thaly Kálmán módosításához hozzájárul azon megjegyzéssel, hogy e módosításba bevétessék a Hocké is. Perényi módosítását nem fogadja el, mert ez pedagogiai szempont, ami az iskolára tartozik és nem állami szempont. Madarász javaslatára megjegyzi, hogy az állam befolyásról szóló és csak azt azon mérvben fogadhatja el, melyet a kormány elfogad; második módosítása is felesleges, mert bizonyos ellentétet állít föl a tanító és iskolafenntartó között, ami nem kívánatos. Kun módosítása figyelemre méltó, de aggodalmat keltő az államellenes cselekedetek lerativ felsorolása, mert ha esetleg valami kimaradt, azt azután bármilyen nagyon államellenes cselekedet is, szabadon üzhetik, mert azt a törvényhozó kifelelte a felsorolásból. Indítványozza a javaslatot a bizottsághoz utasítani, és holnap aztán tárgyalás alá veszik. Nem igéri, hogy holnap elfogadják, de holnap abban a helyzetben lesz, hogy megfontolás után nyilatkozhatik. (Helyeslés balfelől.)

Perényi Zsigmond br. visszavonja a maga javaslatát.

Csáky Albin gr. nehéznek tartja eligazodni a sok módosítvány között, mely özőnével szakadt a házra. Thaly stílárius szövegezését elfogadja, s evvel elesik a többi stílárius módosítás. (Helyeslés.) Kun Miklós álláspontja csakugyan figyelemre méltó, de szédelmes is, ha a definícióból valami kimaradt. Aján-

latos tehát bizottsági tárgyalás után dönteni e felett, de nem a közoktatás, hanem az igazságügyi bizottságnak adassék ki, mert oda való. Ellenben Madarásznak az állami befolyásra vonatkozó javaslatát legnagyobb sajnálatára sem fogadhatja el.

Madarász József: Én még inkább!

Csáky Albin gr.: Nagyon bántó volna ez a felekezetre, amelyek nagyon féltékenyek az autonómiájukra. Ugyisint nem fogadhatja el Madarász második módosítványát sem. (Helyeslés.)

Kun Miklós és Thaly Kálmán hozzájárulnak a miniszter kijelentéséhez és indítványaihoz.

Kammerer Ernő a bizottság részéről jelzi, hogy az államellenes tettek lerativ felsorolását a bizottság nem tartja helyesnek.

A ház ezután elgogadta Thaly módosítását a Hockéval együtt, a Kun Miklósét kiadta a jogügyi bizottságnak, ellenben a Madarászt elvetette.

Apponyi Albert gr. új szakaszt proponál, amelyben biztosítékot kíván nyújtani a nemzeti érdekeknek. Azokra az esetekre nézve óhajt rendelkezést, amelyekben a fennálló iskolákkal szemben fontos állami érdekek szempontjából a fennálló iskolák beszüntetésével állami iskolát állíthat. Erre nézve új szakaszt ajánl. (Helyeslés balfelől.)

Csáky Albin gr. készséggel hozzájárul az indítványhoz.

Zay Adolf azt kérdezi Apponyitól, hogy ha pl. több felekezeti iskola közül csak egy vesz igénybe állami segítyt, akkor vajjon csak ezzel szemben áll fenn a felügyeleti intézkedés?

Apponyi Albert gr. kijelenti, hogy olyan iskolák megszüntetéséről, amelyek államsegélyt igénybe nem vesznek, szó sincs. Erre nézve kétség nem foroghat fenn. (Helyeslés.)

Hock János utai a javaslat fontosságára és egyúttal köszönetet mond Csákynek azért a nagy tapintatos és államférfi belátásért, amelyet e javaslat tárgyalása alatt tanúsított s nem zárkózott el a hazafias célok felé törő módosításoktól. (Helyeslés.)

Kiss Albert Apponyi javaslatát elfogadja, de kifogásolja, hogy ez a szakasz igen nagy hatalmat ad a miniszter kezébe. Ő ezt a hatalmat korlátozni akarja. Ő Csákyt respektálja, de nem tudhatja, hogy valaki más a miniszteri széken nem é-e vissza az e szakaszban kapott fölhatalmazással. „Allíthat” helyett tegyünk „állítson” kifejezést.

Thaly Kálmán Kiss Albert mellett foglalt állást.

A ház többsége az új szakaszt Apponyi eredeti szövegezésében fogadta el.

Öt percz szünet volt, mely után

a 12. §-nál

Apponyi Albert gr. kijelenti, hogy az egyseges állami felügyelet kiterjesztésével vár az

társait pár órára ismét maga köré gyűjtse. Jöjj! jöjj! Ne rontsuk a mulatságot!

Visszatértek a terembe, hol a vig órnagy kipirult arccal ült az asztalnál s várta a visszatérőket s megpillantva őket, meglegedetten bólintgatott fejével. Most aztán együtt mulattak mind.

A hajnal pirkadásakor sikerült Hersfeldennek észrevétel nélkül elosonnia, hogy az első vonattal a fővárosba utazhasson.

Néhány nap mulva Katty is visszatért utjáról s igen élénken beszélt el, mily jól végezte el dolgát atyjának, ki már kétkedett, a sikerben, mikor Katty pénzért sürgönyözött. De Katty oly nagyon meg volt elégedve az eredményével, hogy atyját is vigságra hangolta. Meg is lehetett elégedve: A pénzáldozat sem volt elviselhetetlen, mert Katty nyíltságával korlátok közé szorította a sógor óriási követeléseit: sőt Katty Lucziát mindjárt megnyerte tervének s aztán kettőn iparkodtak hatni a mélyen megszorodott Ottomárra, ki nem tudta elhinni, hogy a ménesből s más egyébből semmi sem lesz. Lassan tudtára adták az após kívánságát, eleinte habozott, de csakhamar örömmel fogadta a tervet. Komoly megbeszélés s a dolog megfontolása után a fiatal házaspár arra az elhatározásra jutott, hogy őszre felhagynak a gazdálkodással s a fővárosba költöznek; részben hogy ő is rajta lehessen tervének megvalósításán, részben hogy későbbi hivatását tanulmányozhassa. „Igy az-

tán — végzé be tudósítását Katty — szerencsénk lesz néhány hét múlva őket körünkben üdvözölhetni; s Ottomárt az ő ismert buzgalomával egy cél felé törekedni látni. Utolsó napján ott tartózkodásomnak csupa tűz volt, annyira tetszett neki az eszme, s tervezgetéseivel nem tudja, hova legyen!”

— Igen jól van ez így! mondá a bankár nevetve. Nekünk most csak alkalmas lakásról kell gondoskodnunk; — mert itt — s körülnézett lakásában — két család számára még sincs elég hely.

— Nem — nem! Erről neked nem kell gondoskodnod. Ottomár úgy nyilatkozott, hogy tervébe atyját is beavatja s lakásul édes atyja házának emeletét fogja használni, mely úgy is üresen áll. Láthatod atyám, mi a részletekre is kiterjeszkedtünk, s érdemlek egy kis dicséretet, mert ügyemet jól végeztem?!

A bankár mosolygott. — Nagyon jól, kitűnően, Katty! Minden jól s kívánságom szellett elintézve. Igyekezted s ügyességed csakugyan dicséretes. Különben — tette hozzá igen komoly üzleti hangon — munkálkodásod sikeréről már előre annyira bizonyos voltam, hogy kész dolognak tartottam. Légy szives. nyujtsd ide azt a kis ládát!

Egy ébenta ládácska volt ez, melyből Mr. Merish egy csinos etuit vett ki, hogy barátoságos mosolylyal nyujtsa leányának. Az a türkisz-ékszer, mely neked annyira megtetszett, édes gyermekem. Vedd, megérdemelted, s nekem örömet okoz, hogy megajándékozhatlak vele.

— Óh papa! — tulságos szép s felette értékes ez még most nekem! S még hozzá bankóba gyöngyölitve — nem, ez igazán felette nagy jutalom — restellem! Visszaélés ez jó sziveddel!

— Jól van, jól, kis lányom, ne zavard örömemet! A szép kövek igen jól fognak szőke fürteidhez illeni s hogy hozzávaló ruhát is készíthess magadnak, tettem hozzá a pénzt. Te kitűnő szolgálatot teljesítettél, a jutalmat megérdemelted!

Katty felhagyott az ellenmondással; pedig a pénzen egy tuczet öltözetet is beszerezhetett volna, s nemsokára visszavonult, miután észrevette, hogy atyja gondolatai már nincsenek nála.

Szobájában meglegedéssel nézte egy ideig a szép ékszer, próbálgatta minden színű szöveten, hogy lássa, mihez illik legjobban, majd a csinos nyakékkal kezében gondolataiba merült. Nem szomorukba, mert ajkain boldog mosoly játszadozott; szeméi pedig vidáman tekintettek körül.

De a tavaszi égbolt sem felhőtlen örökre, szép kékje elhomályosul. Így Katty is egyszerre sóhajtva felállott, félretette az ékszer s ekkor szeméből a bu látszott, révedezve nézett körül, tán keresett valamit? Majd utitáskájából kivette erszényét, melyben néhány arany csillogott; elmerülve nézte azokat egy ideig, azután naplójában jegyeztetett s egy darabka papirost tele irt számokkal s sóhajtva hajtotta kezeibe szép, szőke fejét.

(Folytatása következik.)

1868. 38. t.-cz. módosításáig, kérve a minisztert, hogy annak iniciálásával ne sokáig készen. Módosítást ajánl, hogy az államilag segélyezett iskolákban a fegyelmi vizsgálat elrendelendő, ha annak működésében az államellenesség konstatalható. Ennek kapcsán, a szakasz elfogadása után, egy új szakaszt indítványoz, a mely akként hangzik, hogy ha valamely telekezeti iskolától két tanító mozdított, ott állami iskola létesíttessék. Ajánlja a módosítást és az új szakasz elfogadását.

A vita bezáratván,

Csáky Albin gr. miniszter: Ugyanazon indokok, melyek elfogadtatták vele Apponyi Albert gr. előbbi módosítását, azok fogadtatják el vele a második módosítást és az új szakaszt.

Kammerer Ernő előadó szintén hozzájárul Apponyi Albert gróf módosításához.

A ház a módosítást és az új szakaszt egyhangulag elfogadja.

A 13. §-nál

tárgyalásra került Berzeviczy Albert államtitkár és Péchy Tamás módosítása, a melyek az első §. szakasz alkalmával utasítottak a 13. §-hoz.

Berzeviczy államtitkár miután módosítását már indokolta, feleslegesnek tartja az újból való felszólalást.

Péchy Tamás megjegyzi, hogy az ő határozati javaslata nem sérti a telekezetek jogait, ha a 300 frtos minimum 400 frtra kiterjesztetik ama tanítóknál, akik azt megérdemlik.

Okolicsányi István hozzájárul Berzeviczy Albert módosításához, de nem járulhat a Péchy Tamáséhoz. Nem járulhat hozzá azért, mert czimet ad arra, hogy a miniszter jutalmakat osztogathasson.

Csáky Albin gróf miniszter hozzájárul Berzeviczy államtitkár módosításához, mely lehetővé teszi, hogy az iskolatenntartó község kérésére a 300 frtos minimum 400 frtra kiegészíttessék. De nem ajánlja elfogadásra Péchy Tamás módosítását, mert elfogadása esetében bizonyos telekezeti kényszer alkalmaztatnék. Aztán meg jutalom nem illeti a tanítót azért, mert kötelességét teljesíti. Kéri a házat, hogy ezt a módosítást ne fogadják el.

Péchy Tamás miután nincs kilátása, hogy határozati javaslatát elfogadják, azt visszavonja.

Madarász József a házszabályok engedelmével magáévá teszi Péchy Tamás határozati javaslatát.

Apponyi Albert gr.: Elfogadja Berzeviczy Albert módosítását, de sajnos, nincs ama helyzetben, hogy Péchy Tamás módosítását magáévá tegye. Nem szabad törvény útján törvényes jutalmakat kifizetni, egyszerű kötelesség teljesítéséért. (Helyeslés.)

Az új szakaszt elfogadták, de elvetették a Péchy-Madarász-téle toldalékokat.

Az ülés végéről távirati rovatunkban adunk tudósítást.

Időjárás.

Légnemés: reggel 7 órákor 764.7 mm., délután 2 órákor 764.5 mm. Hőmérsék: reggel 7 órákor $^{\circ}C + 5.9$, délután 2 órákor $^{\circ}C + 8.1$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EN. 3, délután 2 órákor N. 3. Felhőzet: reggel borult, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 4 milliméter döörgéssel.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 6. —

Száraz. — Hűvös. — Éjjeli fagy.

H I R E K.

Május 6. Szombat. Róm. kath. naptár: Hermina. — Protestáns naptár: Hermina. — Izraelita naptár: Emor. — Görög-keleti naptár (április 24.): Szabbas. — A nap kél 4 óra 37 perczkor, nyugszik 7 óra 17 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Az „Aradi Közlöny“-re előfizethetni bármely naptól, egy óra 1 forintjával, vidéken postai szétküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fűrdődény alatt a kiadóhivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny“-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja.

Levelezőlapon nyilvánított kívánságra a kiadóhivatal a lapot 8 napon át díjtalanul bárkinek megküldi.

— Személyi hír. Waldstädten báró hadtestparancsnok tegnap este hazautazott Temesvárra.

— A hivatalos lapból. A király Marusig B. fiamei önkéntes tűzoltóparancsnokot, e minőségében tett szolgálatai elismerésül arany érdemkereszttel tüntette ki. — Ő felsége Szunvra k Pált, a kereskedelmi miniszterium osztálytanácsosi címjellel felruhazott műszaki tanácsost valóságos osztálytanácsossá nevezte ki.

— A király Aradmegyében. Tegnapelőtt korainak tartottuk a király aradmegyei tartózkodásának teljes pozitívással közölt híret s tegnap e kérdésben újabb örvendetes fordulat állott be, a melyet lelkesülten üdvözöl Aradmegye egész közönsége. A tegnapi legfelsőbb audencián ugyanis Ő felsége Vásárhelyi Bélával szemben azon reményének adott kifejezést, hogy résztveend az aradmegyei hadgyakorlatokon. E legfelsőbb kijelentés folytán most már bevégezett tény, hogy Aradmegye közönsége körében fogja tisztelhetni a legelső magyar embert, koronás királyát. Hogy hol fog lakni a király aradmegyei tartózkodása alatt, azt még csak a folyó hó végén fogják véglegesen megállapítani, a mikor már az udvari szállásmester is megszemlélte a borossebesi grófi kastélyt, melyen Wenckheim Frigyes gróf nagyszabású átalakításokat eszközölt.

— Az Andrássy-tér rendezése. A városi mérnöki hivatal immár teljesen befejezte az Andrássy-tér rendezésére vonatkozó tervrajzokat, s azokat tegnap terjesztette be Aradváros tanácsához jóváhagyás végett.

— Kinevezés. A közoktatásügyi miniszter Mártonffy Mártont, az iparos-tanoncziskolák felügyelőjének teendőivel megbízott kir. tanfelügyelőt, az orsz. iparoktatási tanács tagjává nevezte ki.

— Új utca Aradon. Az aradi polgári takarékpénztár tegnap egy kérvényt adott be a városhoz, melyben az Andrássy-térről a Kölcsey-utczába szolgáló új utca átvágására a kérengedélyt. Az utca szélessége tíz méter lenne. A kérvény mielőbbi eldöntését kiválóan kéri, miután a tervbe vett redoutépítést márajövő év tavaszán óhajtaná elkezdeni. Az új utca kövezését, csatornázását és aszfaltozását — a kérvény óhajához képest — minden valószínűség szerint a város fogja elvállalni. A terület a város tulajdonába megy át. Az ügyet a szerdai közgyűlés elé fogják terjeszteni, melyen — mint értesülünk — a köztörvényhatósági bizottság egyik tagja indítványt fog tenni aziránt, hogy az új utcát halhatatlan költségek nevére Jóka-utczának nevezzék el, annnyival is inkább, miután ez a koszorus író küszöbön levő félszázados jubileuma alkalmából nagyon is időszerű volna. Az indítvány mindenesetre egyhangú lelkesedéssel fog keresztül menni.

— Közegészségügyi felügyelő Mezőhegyesen. Mezőhegyesre — mint lapunknak írják — a napokban nagy számú felvidéki tót mezei munkáscsoport érkezik le. E munkások megvizsgálása, valamint a trachoma-betegek elkülönítése és gyógykezelésére nézve a leginkább célra vezető mód megállapítása végett a belügyminiszter Feuer Náthániel dr közegészségügyi felügyelőt Mezőhegyesre küldötte ki. A felügyelő már a legközelebbi napokban érkezik.

— Különvonat Radnára. A pünkösdi ünnepek alkalmából az aradi és csanádi egyesült vasutak nagyon mérsékelt áru külön vonatot indítanak folyó május hó 20-ik napján hajnalban Radnára. A különvonat már reggeli fél 10 órákor Radnán lesz és a visszautazás há-

rom napon át, bármelyik tetszés szerinti vonattal történhetik.

— Kövezetvám. Arad városában a múlt hóban kövezetvámban befolyt 2295 frt 07 kr, helypénzben pedig 2106 frt 78 kr, összesen tehát 4401 frt 85 kr. Ez eredmény sokkal kedvezőtlenebb a múlt év áprilisához képest, melyben 7113 frt 28 kr folyt be. E körülmény annak tudható be, hogy a múlt évben a tavaszi vásár április hóra esett.

— Vizsgálat egy körorvos ellen. Montai Alajos főszolgabíró — mint levelezőnk jelenti — a pankotai körorvos, Peim Antal dr ellen feltűnő hanyagság miatt a vizsgálat elrendelését kérelmezte. Az eset feltűnést keltett.

— Huszonöt krajczárosok. A negyedforintos érmek nem május 1-én, hanem csak május 31-én vonatkak be. Addig tehát a magánforgalomban bátran használható.

— Megrendítő eset történt a napokban Szabadkán. Egy odaváló polgárnak, Takács Kálmánnak a felesége már régebb idő óta elmebajban szenvedett, de baja csak időlegesen látszott. A múlt esztendőben a városi kórházban való ápolása után mint kigyógyultat bocsátották haza. Azóta nem voltak rohamai. Csendben élt férje és gyermekei körében s elég nyugodtan viselte magát. Napközben rendesen végezte házi teendőit, de éjjel mindig fenn járt, nem aludt ugyszólván semmit sem s mindig arról panaszkodott, hogy rettenetes fejfájás gyötri. A múlt pénteken is nyugodt volt egész nap s este még megszoptatta csecsemő gyermekét. Ejjel azonban rájött a roham s örültségében éjjel belengrott a udvaron levő kutba, melynek a nyílása olyan szűk, hogy az asszony nem esett le, hanem beleszorult. Férje ki akarta huzni s lehajolt a kutba, mialatt, hogy az asszony után ne bukják, lábánál fogva tartották. De a kut kövei olyan erővel szoritották az asszonyt, hogy a kétségbeesett ember nem tudta kiszabadítani. A nagy erőlködéstől végre szédülni kezdett s fel kellett huzni. Ekkor azután kötelet hurkoltak a kutba szorult asszony lábára s így ki is huzták, de már halva; feje és válla leért a vízbe s így megfulladt.

— Elmebeteg tisztviselő. Junga Sándor, az aradi polgári takarékpénztár volt főpénztárnokán ez elmebetegség jelei feltűnően kezdtek mutatkozni, miért is tegnap beszállították az aradmegyei közkórház megfigyelő osztályába, honnan esetleg további gyógykezelés végett felküldték a lipótmezei országos tébolydába. Az eset hire széles körben kelt élénk részvétet.

— Villanyvilágítás Battonyán. Egy aradi vállalkozó czég ajánlatot tett a battonyai nagyvendéglőnek villanyvilágítással leendő berendezésére. Az ajánlattal komolyan foglalkoznak és nagyon valószínű, hogy az el is fogadtatik.

— A genuai vérengzés. Borzalmas eset történt Genuában a Curro-czég házában. A czég Orsini nevű indulatos szolgája bosszúból lelötte Curro Miklóst és a fiát. A katasztrófa tulajdonképen a szolga csacsakaságából eredt. Orsini elárulta az öreg Curronak, hogy a fia, aki maga sem volt már gyermekember, valami obskurus viszonyt folytat. Az öreg ur erre szemrehányást tett legényfiának, a ki felháborodásában berohant a szolga szobájába, hogy kérdőre vonja. Alighogy az ajtót kinyitotta, lövés hallatszott. Az ifjabb Curro összerogzott. Valószínű, hogy megtűtötte Orsinit s a bosszúálló olasz nyomban lelötte. Ekkor sietett oda az öreg Curro s látván a földön fekvő fiát, rávetette magát a szolgára. Sora őt is elérte; Orsini háromszor lött rá s halálosan megsebesítette. A rendőrség a gonosztevőn kívül a házfelügyelőt s a Curro-család egyik szobaleányát is letartóztatta.

— A férj bosszúja. Egy Jean Keszler nevű párisi a késő éjjelutáni időben tért haza ittasan. Felesége nagyon érthető okból

nem a legszivesebb fogadtatásban részesíti, mire a férj elveri s kilöki az ajtón. Majdnem egész éjjel a folyosón maradt a szegény asszony, könyörögve durva urának, ereszsze be! Kérélmé azonban süket fülekre talált. Mit volt mit tennie, hogy a szomszédok vendégszeretét volt kénytelen kérni s igénybe venni. Másnap tíz óra tájt haza nézett s miután a lakás ajtaját még mindig zárva találta, rosszat sejtve, a rendőrségnek szólva kinyitotta lakása ajtaját. A mint beléptek, ott látták urát az ágyon elnyújtzkodva; szénsavas gáz belehelésével megölte magát. Az asztalra ezt írta fel krétával: „Azért ölöm meg magam, hogy drága feleségem kétségbeesésében megpukkadjon. Ez az első igazi jó gondolat, mely megérlelődött bennem, s lám — az utolsó is.”

— **A budavári merénylet.** A hercegprimás élete ellen intézett merénylet dolgában a budapesti törvényszék befejezte a vizsgálatot s az összes iratokat Ajtay Sándor dr és Moravcsik Ernő dr egyetemi tanárok orvosi véleményével együtt áttette a kir. ügyészséghez. Havassy I. főügyész-helyettes intézkedett, hogy az ügyészség vádindítványa mielőbb a bíróság elé kerüljön s meglehet, hogy a szenzációs bűnpör már a jövő hó első felében végtárgyalásra is kerül, mert Csólics kijelentette, hogy a vádhatározat ellen felebbezni nem fog. A vizsgálat Csólics ellen gyilkosság kísérletének büntette miatt folyt.

— **Farkasok által megtámadott vonat.** Asztrachán környékén még most is nagyban dühög a tél, ugyannyira, hogy egy vasutvonat a hózivatár miatt Asztrachán közelében megakadt. A farkasok, melyek arra roppant módon elszaporodtak, sereggestül rohanták meg a vonatot és azokban a kocsikban, a melyeket a bestiák előtt nem zárhattak be elég gyorsan, iszonyú vérengzést vittek véghez. Hat orosz utazót, két fűtőt és két mozdonyvezetőt téptek össze. A többi kocsi nem hatolhattak be, de egész éjjel ordítottak a vonat előtt s csak reggel felé szöktek meg. Az utasok revolverlövésekkel több mint husz farkast terítettek le az ablakokból.

— **Magyarosodó város.** Orvendetes dologra határozta el magát Pozsony-Szt.-György városa. A leghatározottabban agitációt indít meg a város megmagyarosítása érdekében s máris komoly lépést tett ebben az irányban. A városi tanács gyűlésén ugyanis közfelkiáltással fogadták el azt az indítványt, hogy a jövő tanévtől kezdve ott valamennyi iskolában a magyar nyelvre legyen a tananyag. Ennél jobb módot a derék szentgyörgyiek bizony alig választhattak volna arra, hogy mielőbb célhoz jussanak.

— **Templomrablás.** A radnai bucsujáró templomban — mint levelezőnk jelenti — a napokban olyan lopásnak jöttek nyomára, a mely jelentékenyen megkárosította a barátokat. Minden felügyelet dacára is megtörtént ugyanis, hogy a templomból 10 darab értékes kép tűnt el, a melyet a bucsujárók ajánlottak fel a templom számára. A megindult nyomozás kiderítette, hogy a lopást Szöllössy Eva elvetemült asszony hosszabb időközökben követte el. A házmotózás alkalmával még 3 templomképet és több arany, ezüst csipkediszt találtak nála, melyeket mind a templomból imádkozott ki. A templomrablót átadták a radnai járásbírósnak.

— **A csillagok tullicizálva.** Smith mérnök San-Franciskóban furcsa világítási módját eszelte ki a városoknak, a mi ha meglesz, agyonbusulak az ég csillagai. Az ő rendszere értelmében alkonyatkor a városok fölé óriási szivarformájú alumínium léghajók emelkednének, melyeknek hossza 12 és átmérője 4 és fél

méternyi lenne. Minden léghajó hat óriási vilamos lámpával volna ellátva, melyek reflektoraiak segítségével nappali világosságot terjesztenének az alantlevő városra. Ez a csillagok halála. Smith mérnök „legyen világosság”-a a homályba dönti a teremtő „fiat lux”-át. Hát még hova fejlődünk?

— **Atkisért szocialisták.** A május első szocialista heccz rendezőit és kolomposait, névszerint Rád Borza János, extitkosrendőrt, Matuschek Pált, Szekeres Gábort és Sáromily József, volt rendőrt miután a hatóság elleni erőszak büntetést konstataáltak, a kapitányság a vizsgálóbíróshoz kísértette át.

— **Katonai lóvásár.** Tegnap katonai lóvásár volt Aradon a honvéd lovassági laktanyában. A lóvásáron számos romániai kereskedő vásárolt a román katonai kincstár számára.

— **Pályázatok.** Postamesteri állás Hont-Füzes-Gyarmaton 3 hét alatt. — A nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi-szemlési állás 2 hét alatt. — A nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi-szemlési állás 2 hét alatt. — Arad város közönségénél hivatalos állás 3 hét alatt. — Postamesteri állás Liptó-Tamócson és Mikosdon, Vas megyében 3 hét alatt.

— **Apró hírek.** Adományok Zante szigetének. Athénből telegrafáltak, hogy Zante szigetének földrendés által sujtott lakossága javára több mint másfél millió frank segítség érkezett európai városokból. — Cseh és németek. Brunnben a cseh községtanács eltiltotta a városi lövőház használatától a 300 év óta fennálló német lövőegyesületet. A németek, kik ebben a tilalomban egyesületük megsemmisülését látják, ügyüket az uralkodó elé viszik, a ki az egyesületet már többször kitüntette. — Egy jéghegy a Volgán, Nisni-Novgorod mellett, az Isamolett-társaság két gőzöst teljesen kettészelt és egy másik gőzöst erősen megrongálta. A szerencsétlenül jártak számát még nem tudják.

— **Unicum permetező.** A számtalan meddő kísérletek után végre oly hazai gyártmányu peronospora-permetezőt állítottak elő, mely egyrészt kiküszöböli a meglévő rendszereknek összes hibáit, másrészt munkaképesség, minőség és tartósságra nézve a legelső külföldi gyártmányokkal fényesen kiallta versenyt. A komplikált légüst mely csütörtököt mond, ha a tartány behorpad, az Unikumnál teljesen hiányzik. A légüstös szisztémájú permetezők, hogy be ne horpadjanak, tulságos erős vastartánnyal bírnak és így már üresen is nagyon nehezek, a legkisebb súlyuk 7 és egy tized kiló, holott az „Unicum” permetezőnek erős és tartós, de rendkívül egyszerű szerkezete és könnyű vörösréztartánya lévén, tökéletesen felszerelve is bámulatos könnyű, csak 3 és egy tized kiló súlyú! E kézzel fogható nagy előnyök révén az „Unicum” szőlő-permetező felülmúlja az összes eddig létező hazai és külföldi gyártmányokat és méltán tüntetett ki az első díjjal, arany éremmel az orsz. magyar kert egyesület ezidei tavasszi kiállításán valamennyi belöldi és idegen versenyző permetezők közt. Az Unicum permetező kitűnőségét különben ama körülmény bizonyítja, hogy Mauthner Ödön ismert magkereskedőnk, ki a jelesebb vívmányokat, főleg hogy ha hazaiak, nagyon felkarolja, ezen szőlőpermetezőnek elárusító jogát egész Európára kiterjedőleg megszerezte.

Egyletek, Társulatok.

(*) **A kaszinó.** Ma alakul meg véglegesen új helyiségében az aradi kaszinó-egylet. A megalakulás új szervezés nyomán történik, a régi kaszinó meghalt, de feltámad helyette az új, a melyben csak az emberek lesznek a régié. A megalakulás elé feszült várakozással tekint egész Arad, mert az új kaszinótól várja a társadalmi élet fellendülését s a kezdeményezést arra nézve, hogy az új kaszinót arra a tokra virágoztassa fel, a melyen a régi kaszinó állott egykor. Az alakulásról a következő hivatalos értesítést vettük:

Az aradi kaszinó-egylet ma délután 4 órakor új helyiségeiben (Vass szálloda, földszint) rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság. Tár gy: igazgatóság, választmány

s tisztai kar választása. A közgyűlés után este 8 órakor az egyesület helyiségében ismerkedési bankett lesz. Kik a banketten részt akarnak venni, előjegyezhetik magukat Domonkos testvérek urak czukrászdájában és Vass Mátyás urnál. Egy teríték ára 1 frt 50 kr.

Mulatságok.

Május 7. Az aradi munkás-dalegylet majálisa (Csálai erdő.)

Május 22. A battonyai vöröskereszt-egylet fényes táncszivigalma.

Május 27. Az aradi kir. főgymnasium ifjuságának majálisa (Csálai erdő.)

(=) **A budapesti szőlő és borgazdasági tanfolyam** hallgatói egyrészt a Gyorokon létesítendő olvasókör, másrészt a hazai tüzkárosultak javára Gyorokon, f. hó 10-én a nagyvendéglő nagytermében, esetleg kellemes idővel a nagyvendéglő kert helyiségében zártkörű táncszivigalmat rendeznek, melyre czimedet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 óra után. Belépti díj személyenként 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr. Felülízüetések köszönettel fogadva s hirlapilag nyugtázva lesznek.

Színház, irodalom és művészet.

* **A szoborleplezés története.** Az aradi vértanu-szobor-bizottság annak idején megbizta volt Szöllössy Károly polgári iskolai igazgatót a szoborleplezés történetének megírásával, Szöllössy Károly már eleget tett a megbízatásnak s az igazán becses munkát teljesen be is fejezte és átadta Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármesternek, mint a bizottság elnökének. A polgármester tegnap délután 5 órára hívta egybe a bizottságot, a mely ülést tartott, melyen a becses műki nyomatása iránt tétettek meg az intézkedések.

* **Leszkay Nagyváradon.** Leszkay András szintársulata a harmadik estét tölti Nagyváradon. Eddig a zenekar hiánya folytán csak drámai előadások voltak. Tegnap a Peczgt ment. Az előadásról így írnak: „A mai előadás után meg merjük kockáztatni azt a profécziát, hogy élvezetes vigjátéki előadásokra vannak kilátásaink. A vigjátéki személyzet bemutatója a közönség várakozásának teljesen megfelelt. Jó erők, teljesen kielégítő összjáték (leszámitva egy véletlen megkésést), a vidéki vigjátéki előadásoknál szokásos féktelenkedés, izetlen mókázás, rögtönzés gondos elkerülése: ez az est összbnyomása. Balassa Jenő (Polka Gergő), Rónaszéki (Hóka Tóni) olyan komikusok, akiknek intelligenciájuk és izlésük van s azonfelül tehetségük, mely utóbbi, mint annyiszor tapasztaltuk, nem jár mindig együtt a két előbbivel. — Fenyvessi Emil (Hóka Ottó) mint vigjátéki hős is — distingváltan tölti be a szerepét. — Rónaszékiné (Hab Gáborné) nagyon is bájos anyós volt — a külső jellemzés hűsége rovására. A játék jóval anyósibb és megfelelőbb volt. — Aporkai Eszti (Lotti) ma mutatta be magát. Csinos, sugár, rokonszenves alak; van tanultsága, rutinja és vigjátéki temperamentuma; csak egy kicsi kis féket arra az orsóként pördülő nyelvre és akkor hibátlan lesz a dikciója is, amely most itt-ott érthetlenné vált a szaporas szófüzésben. — Angyal Ilus (Mari) kissé háttérbe állított szerepében is kedves volt; ebben a vigjátéki elementumban azonban nem igen érvényesül az ő, más térre való, komolyabb lényé. — Tárnocki Gizi (Lóri) és Szébeni (Bandi) kis, komikusan érzelmes kettesüket igen csinosan, hatással játszották meg.”

* **Az aradi kereskedelmi és iparkamara jelentése.** Rendkívül érdekes közgazdasági munka jelent meg tegnap, a mely az aradi kereskedelmi és iparkamara múlt évi jelentését foglalja magában a kamara kerületét képező Arad-, Békés-, Csanád- és Hunyadvármegyéknek, továbbá Arad városának általános gazdasági, kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól. A husz nagy ivre terjedő érdekesen, alaposan és sok szakismerettel szerkesztett jelentés nagyban dicseri kamaránk titkárságának buzgó működését. A jelentés egy példánya Lukács Béla kereskedelmi miniszterhez felterjesztetett. A szakkönyv, mely

határozottan irodalmilag is számottevő, a kamarai tagoknak is meg fog küldetni. Az érdekes és jeles munka részletesebb ismertetésére alkalom adtán még visszatérünk.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 5. (Saját tudósítók távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítók a következőket sürgönyzi:

A napi rend többi részét a ház holnapra hagyta.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, május 5. (Saj. tud. táv.) A mai nap folyamán a király kihallgatást adott, melyen 165-en vettek részt. Ő felsége délelőtt tíz órától egész egy óráig legkegyelmesebben fogadta a tisztelgőket, kik között volt V á s á r h e l y i Béla, aradmegyei nagybirtokos is, ki a Felső által ajándékozott kitüntetés, a harmadosztályú vasnóra-rend keresztjét köszönte meg.

Budapest, május 5. (Saj. tud. távirata.) A király fogadta Budapest főváros küldöttségét, melynek élén a főpolgármester megköszönte a fővárosnak székvárosá történő emelését. A király válasza kegyes volt, ámbar feltűnt, hogy a király különösen hangsúlyozta, hogy j ö v ő r e m i n d e n k ö r ü l m é n y e k k ö z ö t t l o y a l i t á s t r e m é l. Feltűnt még különböző magyarázatokra adva okot, hogy a király válasza után a z o n n a l e l b o c s á t o t t a a k ü l d ö t t e k e t, a szokásos cercler mellőzve és hogy a fővárost nem külön, de általános kihallgatáson fogadta t i z e n h e t e d i k n e k. — A király ma délután megsejmelte az új várpalota nagyszerű építéseit. Az elragadtatásig meg volt elégedve.

A főzámshéki elnök nyilatkozata.

Budapest, május 5. (Saját tud. táv.) R a k o v s z k y főzámshéki elnök nyilatkozattal megczáfolja a „Magyar Hírlap” azon állítását, mintha még ma is valahol igazgató volna. Az eskülettel előtt mindenről leköszönt.

Főispán-változás.

Budapest, május 5. (Saj. tud. távirata.) Mint megbízható forrásból értesülök, A l s ó - F e h é r v á r m e g y e főispáni székeben közelebről változás fog bekövetkezni. K e m é n y b. ezidőszertinti főispán visszavonul és helyét F e y k Daniel országgyűlési képviselő foglalja el. A változás még e hó folyamán bekövetkezik.

Regényes örökség.

Budapest, május 5. (Saját tud. táv.) A „Grenzbote” írja, hogy T i s z a István egy milliót örökölt. 120 évvel ezelőtt gróf T ö r ö k 30 ezer frtot deponált egy bécsi banknál, melyről megfeledeztek ez összeg felszaporodott két millióra. A másik milliót K a z i n c z y Ferencz költő és neje, gróf T ö r ö k Zsófia ut ó d a örökök.

A német trónörökös születésnapja.

Berlin, május 5. (Saj. tud. távirata.) A trónörökös születésnapját az idén különösen nagy fényvel ünneplik. A berlini helyőrség zenekaraival új nagy takaródot tanítottak be, ami ezen ünnepélyyel áll kapcsolatban.

A német katonai javaslat.

Berlin, május 5. (Saj. tud. távirata.) A cenztrumpárt tegnap esti értekezletén elnökké Hompesch gróft választotta meg. Ballestrem hír szerint nem vállal többé mandátumot.

Estély a kancellárnál.

Berlin, május 5. (Saj. tud. táv.) C a p r i v i gróf birodalmi kancellár tegnap este nagy vacsorát adott, melyen a szövetséges államok valamennyi itt időző minisztere, a porosz államminiszterek és más magas állású személyiségek voltak jelen.

Közgazdaság.

— Országos eső. Tegnap a mezőgazdák általános öröme ismét reánk köszöntött az országos eső képében régen várt istenáldás. Tartós, meleg esőt jeleznek megyénk minden pontjairól s az ország többi részéről is. A kiszáradt földben tengődő tenyészlet új életre támadt s rohamosan fejlődik. A száraz csapadék nélküli április nagyban visszavetette ugyan a gabonaneműek fejlődését, de az épen idején érkezett eső pótol mindent. Különösen a gazdák meg voltak akadva a legeltetéssel, a jószágot csak istállóba lehetett tartani, mert a legelőkön nem volt egy fűszál sem. Most már ezen a bajon is segített a jótékony eső s mindenütt megkezdik a legeltetést. Az égboltozat az ország jelentékeny részén felhőkkel van borítva s így alapos a remény, hogy még egy-két napig lesz részünk a mindent üdítő, éltető esőben. Csak azután úgy ne legyünk vele, hogy „adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.”

— Budapest kőhányal sertőskereskedelmi csarnok. 1893. évi május. hó 4. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg-ron felüli súlyban) 46—47 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 46—47 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 49.5—50.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 kg-ron súlyban) 50—51 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 48—49.5 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kg-ron felüli súlyban) 46—47 krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron súlyban) 46—47 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 47—48 krig. — Szarbiai: Nehéz (pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 47.5—48.5 krig. — Közép (pkint 220—260 kg-ron súlyban) 47.5—48.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 46—47 krig. S e r t é s l é t s z á m: 1893. május hó 2-án volt készlet 172,913 darab. 1893. május 2-án felhajtott: 1807 db. 1893. május 3-án elszállított: 1510 db. 1893. május 4-én maradt készletben 173,210 db. — A hízott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. — Budapest, május 5. d. u. 5 óra.

Gabona	F a j	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánsági	szilárd	7.95—8.35
	tiszavidéki	„	8.10—8.85
	pestvidéki	„	8.05—8.60
	tehérmegei	„	8.05—8.60
	bácskai	„	8.10—8.65
	észak-magyarországi	„	„
R o z s	—	csend.	7.10—7.30
Á r p a	takarmány	szilárd	5.90—6.05
	égetni való	„	6.15—6.50
	sörfőzdei	„	6.65—8.10
Z a b	—	szilárd	6.20—6.50
T e n g e r i	bánsági	lanyha	—
	másnemű	„	4.85—4.90
K á p o s z t a - r e p c z e	—	lanyha	—
K ö l e s	—	szilárd	4.30—4.60
S o n t a r g a b o n a h a t i d ő r e	tavasza	szilárd	8.41—8.43
	junius 1894	„	—
	ősze	„	8.18—8.20
	május-junius 1894	szilárd	4.94—4.96
	szept-október 1893	„	5.13—5.15
Z a b	Budapest sz. tavasza	szilárd	5.30—5.32
	Budapest sz. ősze	„	—
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szeptember 1893	szilárd	15.40—15.50

Szeszüzet.

— Május 5. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyera szesz 53.—, kicsinyben 53.50 hordó nélkül, per 100 liter % beéértve 35 frt fogyasztási adót.

Vizjelzés.

1893. évi május hó 5-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás
			cztimétr.
Maros	Branyioska	—	—
„	Arad	+ 7°	esős + 24
„	Makó	+ 8°	esős + 156
Tisza	Szeged	+ 7°	felhős + 254
3-as Körös	Gyoma	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. május 5.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Idegenek névsora Aradon.

— Május 5. —

Fehér Kereszt szálloda: Haber János üzletvezető, Budapest. Eder J. főinspektor, Budapest. Gurány Pál magánzó, Kolozsvár. Lederer A. kereskedő, T-Kanizsa.

Vass szálloda: Wauer J. birtokos, Józshely. Prokop Gyula tisztartó, Kevermes.

Magyar Korona szálloda: Reichel János uradalmi intőző, Hátszeg. Vászrhelyi Lőrincz tanító, Hátszeg.

Három Király szálloda: Angelina N. birtokos, Talpas. Zsádek János plébános, Tornya. Moravék Elemér tanító, Kurtics. Govrich A. jegyző, Földvár. Székely Antal jegyző, Dombiratos.

Arany Kulcs szálloda: Szabó Antal birtokos, Buttyin. Szmok Juda kereskedő, Mármrossziget. Fleisch A. kereskedő, Csermő. Fleischer M. kereskedő, Pécska. Heller J. iparos, Szt.-Anna. Keller Katioza magánzó, Temesvár. Papp Terentius lelkész, Bogyesd.

Vasúti szálloda: Molnár József m. kir. felmérési mérnökség, Verpelét. Kovács Imre m. kir. felmérési mérnök, Kecskemét. Vitéz Endre m. kir. felmérési mérnökség, Eger.

Felelős szerkesztő: Vass Géza
távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede.

Nyiltér.*

A gurahonczai

országos vásár
nagy marhatelhajtással
folyó hó 8-án tartatik meg.

Az aradi polgári takarékpénztár
(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt
ház és földbirtokra

bekebelezés mellett,

20 évi törlesztésre,
100 forint tartozás után évi 8½ forint tőke
és kamat együttes fizetése mellett;

38 évi törlesztésre,
100 forint tartozás után évi 6 forint tőke
és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6%
kamatra a tőkének tetszés szerinti időben
való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett
convertál. A kölcsön-ügyletek gyors és
előzékeny lebonyolítása biztosittatik.

273 8—10

Az igazgatóság.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Pályázati hirdetés.

I. II. és III. rendű vasutakhoz való talpfák és váltótalpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak czéljaira a közlebbi években szükséges I. II. III. rangú talpfák és váltótalpfák szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Kedvező árak elérése esetén a szükséglet 3 esetleg 5 évig terjedő időtartamra is biztosítani fog, ennél fogva az ajánlataikban az árak mellett az évek számát is kitegyék melyekre ajánlanak.

Az I. II. és II. rangú talpfák ajánlhatók tölgy vagy bükkfából, az ajánlhatók lucz, erdei jegenye és vörös fenyő fából is. A bükkfából, továbbá a lucz erdei-jegenye és vörös fenyő fából készült talpfák ajánlhatók telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó. Ugyazint határozottan kihető az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpfa milyen fából való. A váltó talpfák csak tölgyfából készíthetők.

A szállítás a 129181/91 sz. általános, továbbá a tölgy talpfák nem különben a váltó és külön talpfákra vonatkozó 21987/92 sz. hétéfélé különleges s végre a bükkfalpfák készítésére és a szállítására vonatkozó 21981/92 sz. különleges feltételek értelmében eszközözendő.

A fentebb elősorolt fenyő fából készült talpfák alakjára és méreteire nézve a bükkfakészítése és szállítása iránt előbb hivatkozott különleges feltételek 3-ik §-ban azok minőségére nézve pedig a pályafentartási czelokra szolgáló épület és végre fák szállítására vonatkozó 136719/92 sz. különleges feltételek 3 §-ban megállapított határozmányok, a szállítás egyébkénti teljesítésére nézve azonban a fentebb idézett általános szállítási feltételeken kívül bükkfalpfák készítése és szállításáról szóló különleges feltételek 6 és 7 §-aiban foglalt határozmányok mérvadóak és kötelezők.

A talpfákat usztatott fából készíteni nem szabad, úgy szintén meg nem engedtetik, hogy azok vízcsuszadákon továbbtassanak.

Az első rangú talpfából 15 % ütközési és 85 % közbenső, a II. rangú talpfából 35 % ütközési és 65 % közbenső, a III. rangúkból pedig 25 % ütközési és 75 % közbenső talpfa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek és a váltó és külön fákra vonatkozó méretjegyzék a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest Andrassy-ut 73 sz. II. emelet) azonfelül pedig valamennyi üzletvezetőségél megtekinthetők, ezenkívül a feltételek a vételár lefizetése vagy beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatvány táráról megszereshetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr, a különleges feltételek 1-1 példánya pedig 15 kr.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri, és azokat a mennyiben jelen hirdetés folytán változást nem szenvednek egész terjedelmükben elfogadja.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő talpfák és váltó talpfák évenkénti mennyiségét minden évben a szükséglethez képest 25 %-kkal felemelhesse vagy leszállítsa.

Az egy évben tényleg szükséges és fenti határok közt változható mennyiség szállítóval a megelőző év utolsó negyedében fog közölni.

Az egy-egy évben tényleg szükségletű és szállítandó váltótalpa mennyiség szállítóval szintén a megelőző év utolsó negyedében a méretek pontos kitüntetése mellett fog közölni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja azonban magának a jogot, hogy az egy-egy évre megrendelt mennyiség 10 százalék erejéig még pótmegrendelést is tehessen s tartozik szállító ezen pótmegrendeléseknek is eleget tenni, s az ahhoz szükséges fát készletben tartani.

Az évenként megrendelt talpfák az illető év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

Azon talpfa mennyiségek, melyek már 1893. évben átadhatók, az ajánlatban határozottan kitüntetések.

Az évenként megrendelt váltótalpfák összes mennyisége a szállítási év június hava végeig az évközben esetleg történő pótmegrendelések pedig hat heti határidőben szállítandók be. Itt különösen megjegyeztetik, hogy az elsőrangú váltótalpfáknak csak mintegy egy tizedrésze szállítható tompított éllel, az első rangú váltótalpfák többi mintegy 9 tizedrészenek, nemkülönben az összes II. III. rangú váltótalpfáknak, építüeknek kell lenni, továbbá hogy a tompított éllel szállítható talpfák közül azok, melyek tényleg tompított éllel szállíthatnak és átvehetőnek találtnak, azok köztartalma mint ferdény fog kiszámítani és fizettetni.

A szállítás a m. kir. államvasutak fővonainak valamely állomására bérmentve eszközözendő, s a beszállítási helyek az ajánlatban pontosan kiteendő.

Ugyazint az erdők, melyekben a talpfák vágatni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan megnevezendők.

Az ajánlatok 1893. évi május hó 30-án déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál benyújtandók, lepecsételendők és külsőzönek „Ajánlat talpfákra 53539 | 93. számhoz” irandó.

Mindazon czégek melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek, ajánlatukhoz szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamra bizonyítványt tartoznak csatolni.

Bánat pénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 % készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letételt megemlítendő az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az árak a talpfákra nézve darabonként a váltótalpfákra nézve pedig köbméterenként és pedig minden osztály (rang) talpfákra nézve külön számmal és betűkkel kiírva teendő ki.

Ütközési talpfák helyett közbensők el nem fogadtatnak.

Mindegyik ajánlattevő ajánlatával a felett hozandó határozatig, azon ajánlattevő pedig kinek ajánlata elfogadtatik a szerződés megkötéséig kötelezettségben (szóban) maradni köteles.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nem különben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tétlenek végre oly ajánlatok melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítást is átengedhesse oly formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni kötelezzenek, ha csak ajánlatukban világosan ellenkezőjét kinem kötötték és végre hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket is tessen.

Budapest 1893 évi Aprilis hóban.

Az igazgatóság.

29076. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetés.

Osztrák-magyar szénforgalom. — (Dijszabási pótlékok kiadása.)

F. évi május hó 1-től való érvényességgel az I. füzethez a III-ik, a 2-ik és 3-ik füzethez egy-egy II-ik számú pótlék kerül kiadásra.

Eme pótlékok az általános határozmányok módosítását, továbbá hnyesbítéseket, a 2-ik füzetet illetőleg új állomások és a 3-ik füzetet illetőleg a cs. kir. déli vasut és győr-sopron-obenfurti vasut állomásokkal való forgalomban új díjtételek felvételét tartalmazzák.

Ezen pótlékok a részes vasutaknál megszereshetők.

Budapest, 1893. április hó 18-án.

306. 1-3.

A m. kir. államvasutak, az érdekelt vasutak nevében is.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminis-teriumnak 2767 | 893 sz. a. intézvénye alapján, városunk közönségének tudomására hoz-
ján, hogy a korona értékre szóló magyar és ausztriai veretű bronz érme 1893 évi április 1-én hozattak forgalomba, a nikel érme pedig május 1-től kezdve fognak forgalomba hozatni.

Ezen érme a törvény értelmében névértékben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknek az egy filléres fél, a két filléres egy, a tíz filléres öt, a husz filléresek tíz ausztriai értékű krajczárral számítva fogadandók el.

A magán forgalomban senki sincs kötelezve bronz érme 100 fillér vagyis 50 o. é. kornál, nikel érme 5 o. é. forintnál illetőleg tíz koronánál nagyobb összegben fizetékélfogadni.

Az állami és egyéb közpénztárak bronz és nikel érme 5 o. é. forintig illetőleg tíz koronáig terjedő összegben elfogadni tartoznak.

Arad 1893 évi ápril hó 29-én.

A városi tanács.

3927 | 893.

289 1-3

Hirdetés.

Az ország északnyugati részének szarvasmarha-állományában több helyütt járványosan uralgó ragadós tüdőbő betegségtől gyökeres kiirtása céljából megalkotott 1893. évi II. t.-cz. és annak végrehajtására 8000 | VI. § | 893. sz. alatt kibocsájtott utasítás alapján felhívom a város közönségét, hogy a birtokukban lévő, vagy gondozásuk alatt álló szarvasmarhák egészségi állapotát a legéberrel figyelemmel kísérjék, és a marha-állományban észreveszendő belső betegülési esetet észre véve, a beteget azonnal elkülönítsék, és azt a kapitányi hivatalnál vagy az állatorvosoknál bejelenteni kötelezettségüknek tartásuk, hogy a beteg állat megvizsgálása és annak eredményéhez képest a szabályszerű eljárás elrendelhető legyen.

A ki marháján észre vett belső betegülési esetet eltitkolja, vagy annak azonnali bejelentését elmulasztja s csak később, midőn a betegség már több állatot is megfertőzött, jelentik be, kihágást követ el és a cselekmény vagy mulasztás minőségéhez képest az 1888. évi VII. t.-cz. 152—155 §-ai értelmében büntettni fognak.

Aradon, 1893. évi ápril 13.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

21736. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetés.

A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomásán a gyorsáru feladási raktár valamint a hozzá tartozó rakodó kibővitendő, nemkülönben a gyorsáru feladási raktár irodája átalakítási munkálatainak biztosítására nyilvános pályázat hirdettetik és pályázók felszólítatnak, hogy a versenytételek szerint és bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi május hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyújtsák be.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb május hó 8-án délelőtti 11 óráig 1200 fnt készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az utóbb említett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál lefizetendő. Az értékpapírok a bécsi illetőleg budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyammal, de nem névértéken felül számíthatnak. Az ajánlatok borítékai «Ajánlat a m. kir. államvasutak budapest-keleti pályaudvar állomásán lévő gyorsáru feladási raktár átalakításának munkáira» felirással látandók el.

A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenytételek, szerződési tervezet, tervek és költségvetések f. é. május hó 2-től kezdve a budapest-jobbparti üzletvezetőségnek építési és pályafenntartási osztályában naponta 8—12 óráig délelőtt betekintethetők.

Budapest, 1893. április hóban.

Az üzletvezetőség.

Vendéglő a „magyar koronához“

(Petőfi-utca 9.)

Ma szombaton, 1893. május hó 6-án

Vendéjátéka a budapesti első

ORPHEUM-TÁRSASÁGNAK

(Goldberger J. igazgatása alatt.)

Végtelenül neveltető. Óriási siker.

Az amerikai fejlevágó

szenzációs komédia.

A prágai fenegyerek

életkép.

„A csöndes urilakó“

tréfás jelenet.

ROHMES

egészen új műsorral, és az egész személyzet közreműködésével.

Naponkint új és illedelmes gazdag műsor, melyen családok is részt vehetnek.

Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj 50 kr.

Izletes ételek, kitűnő italokról, úgy pontos kiszolgálásról gondoskodik s számos látogatásért esd tisztelettel

SCHREYER FERENCZ,

vendéglős.

SANTAL-CAPSELN
VON
MIDY

A mindenféle titkos, nemi betegség és hólyaghurut ellen, köztudottan azelőtt oly általános mint kedveltségben részesült Copainak-Blissam, ma már alig jön használatba részint kellemetlen szaga és íze, részint a felbűfögés, hányinger s más egyéb gyomorbetegségek miatt melyet használata okoz.

A Midy ur által feltalált tiszta, lepárolt Santal-szesz nem bír ezen kellemetlen tulajdonok egyikével sem, s 48 óra alatt még a legidültebb s legfájdalmasabb kifolyásoknak is anélkül, hogy a gyomornak terhére lenne, s minden befecakendés segélye nélkül csaknem teljes megszűntét idézi elő.

Egy üveg ára használati utasítással s 50 tokecskával 2 frt 10 kr. 9 9-12

Raktárhelyiség Páris: 8. Rue Vivienne.

Kapható:

RING LAJOS

„Angyalhoz“ oltalmazt gyógyszerárán Aradon, Asztalos Sándor-utca 1-és szám.

356-893. gazd. sz.

340 1-3

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az alant felsorolt földeknek bérbeadása iránt folyó évi május 17-én d. e. 9 órakor árverést tart. — Az árverések u. a. napon d. u. 8 órakor, szükség esetében f. é. május hó 18-án d. e. 9 órakor folytatni fognak.

Árverés alá kerül:

1. Az eddig Fischer Lipót által bérben tartott gulya legelőbeli 7. száma 29^{507/1100} h. 1893 évi október hó 1-től 6 egymás után következő 6 évre, holdankint és évenkénti 11 frt 35 krnyi kikiáltási ár mellett;

2. Az eddig Friedmann Lajos által bérben tartott gulya legelőbeli 6. száma 51^{338/1100} hold 1893 évi október hó 1-től számított 6 egymás után következő 6 évre, holdankint évi 12 frt 01 krnyi kikiáltási ár mellett;

3. Az eddig Gruber János által bérben tartott nagylegelőbeli 31. száma 50^{321/1100} hold 1893 évi október hó 1-től 6 egymás után következő 6 évre holdankénti évi 10 frt 05 krnyi kikiáltási ár mellett;

4. Az eddig Halmay Andor által bérben tartott posta-réti 5^{223/1100} holdas kaszáló 1894 évi január 1-től 6 számított 3 évi 7 frtnyi kikiáltási ár mellett;

5. Az eddig Jovánov Trifu, Putarity Gábor

és tsai haszonbérben tartott birkas dűlőbeli 305, 306, 307 számú 14^{1004/1100} holdnyi terület 1893 évi október 1-től egymás után következő 3 évre, holdankint évi 23 frt 20 krnyi kikiáltási ár mellett;

6. Az eddig Kazsimir Anna örökösei nevében ifj. Dezsőfi Soma által bérben tartott, a kirivirében a Zarái-malom és az Eisenmann-főle telek között fekvő 225 □-ölynyi üres telek 1893 évi április hó 1-től 6 egymás után következő 6 évre, évi 20 frt 50 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

7. Az ugyanazon által bérben tartott és a védtöltés mentett oldalán a sár utcától az új utcáig terjedő anyaggyödrök 1894 évi január hó 1-től számított 2 vagy 6 évre, évi 20 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

8. Az eddig Mayer Gergely által bérben tartott azon védtöltés szakasz, amely a szél utcától a városházig terjed, 1894 évi január hó 1-től 6 számított 3 évre, évi 61 frt 05 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

9. Az eddig Mayer Gábor által haszonbérben tartott birkas-dűlőbeli 299, 302, 303, és 304 számú 12^{937/1100} hold 1893 évi október hó 1-től 6 egymás után következő 6 évre, évi és holdankénti 23 frtnyi bér mint kikiáltási ár mellett.

10. Az eddig Nyári István által haszonbérben tartott, a körösvölgyi vasut 2-ik őrháza körül és az ötvenesi ut mellett fekvő 28^{14/1100} hold 1893. évi október 1-től kezdve 3 egymás után következő 6 évre évi 86 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

11. Az eddig Polonyi István által bérben tartott Markó-dűlőbeli 86^{17/1100} hold, 1893. évi október hó 1-től 3 egymás után következő 6 évre, holdankénti évi 15 frt 10 krnyi bér mint kikiáltási ár mellett.

12. Az eddig Rigó János által bérben tartott Bittó-dűlőbeli 52^{63/1100} hold, 1893. évi október 1-től kezdve 3 egymás után következő 6 évre, holdankénti évi 8 frt 30 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

13. Végül a közgyűlésnek 10199 | 257-892. számú határozata értelmében az eddig Leopold Mór által haszonbérben tartott gulya-legelőbeli 7, 9, 10, 8, 13, 14. és 15. számú 320^{624/1100} hold, még pedig a 7. és 9. számú földre nézve holdankint évi 12 frt 10 kr, 10-13. számú földre nézve 10 frt, a 14. és 15. számra nézve 11 frt 50 kr. bér, mint kikiáltási ár mellett, továbbá az általa eddig bérben tartott nagylegelőbeli 8-56. számú 264^{939/1100} hold, holdankénti évi 8 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

A jelen hirdetmény 13 pontja alatt felsorolt és összesen 585^{365/1100} holdat kitevő területnek bérbeadására nézve megjegyezzük, hogy ezen terület a közgyűlésnek fennebb idézett határozata értelmében 5 magyar holdas parcellákban fog 1893. évi október hó 1-től kezdve 3 egymás után következő 6 évre bérbeadni.

Együttal közhírré tesszük, miszerint azon czélból, hogy a gazdaközönség kellő tájékozást nyerhessen a feldől, hogy az említett területnek felosztását feltüntető térképről megjelölt parcellák a természetben milyen fekvésűek, bizottságot küldöttünk ki, amely bizottság az árverést megelőző napon vagyis f. hó 16-án d. e. 9 órakor a helyszínén meg fog jelenni.

Bánompénzül leteeendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi május hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső

aljegyző.

21736. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar gyorsáru feladási raktára mellett levő rakodó, valamint az ahhoz vezető utak egy része, mintegy 770 m³ területben szobbi vagy hasonminőségű koczka-kövel lévén burkolandó, ezen valamint a kapcsolatos mellék munkák biz-

tosítása czéljából ezennel nyílt pályázatot hirdetünk.

Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy költségvetéssel felszerelt, bélyeggel ellátott ajánlataikat f. évi május hó 9-én déli 12 óráig a budapest-jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyújtsák be.

Bánatpénz fejében legkésőbbben az ajánlati tárgyalást megelőző napon délelőtti 11 óráig 500 frt azaz ötszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, ezeket a budapesti illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett napi árfolyam szerinti, de semmi esetre névértéken felüli értékben számítva a budapest-jobbparti üzletvezetőségnek győjtőpénztáránál lefizetendő.

Az ajánlatok lepecsételve következő felirással ellátva «Ajánlat a keleti pályaudvaron eszközöndő kövezési munkákra» borítékban nyújtandók be.

A munkák kivételére vonatkozó versenyfeltételek, költségvetés és zárlevél minták f. évi május hó 2-től kezdve a budapest-jobbparti üzletvezetőségnek építési és pályafenntartási osztályában délelőtti 8-12 óra között betekintethetők.

Budapestben, 1893. április hóban.

Az üzletvezetőség.

5014/893 kh. sz.

322. 1-3.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott hogy a külvárosokban de különösen Parnyáva területén, a tüzelő helyiségekből kiszedett perjét az utcára, némelyek az udvarra dobják.

Mint hogy ezen meggondolatlan ténykedés igen könnyen tüzveszélyt idézhet elő, de köztisztaság szempontjából sem tűrhető, elrendelem hogy a perjét az udvaron külön e czélra ázott kis átmérőjű gödrökben helyezsék el s minden egyes alkalommal szorgosan fedjék be.

Az ősz beálltával az így elhelyezve volt perje trágyázásra felhasználható.

A kiknek háza előtt udvarában vagy kertjében ezen hirdetmény kelte után kidobott perje találatni fog az 1879 XI. t. cz. 141 §. alapján és értelmében fognak büntettetni.

Arad, 1893 április 22-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

1491-1893. tkvi sz.

347-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtónak Szegedi András nagykamarási lakos végrehajtást szenvedett elleni 2482 frt 04 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő és a nagykamarási 313 sz. tjkvben A+1 sor 1030. hrsz. alatt foglalt ingatlanra 1910 frtban, a +2. sor 1049. hrsz. alatt 134 frtban és a +3. sor (775-878) ingatlanra 176 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi június hó 30-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-Kamarás községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becslésének 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kielölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Egyszermind felhívtnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesíteni vélnék, igénykeresetüket, ha pedig a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első ízben kitért árverési határnap előtt annál bizonyosban adják be, mert különben igényeik figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Aradon, a kir. törvényszék telek-könyvi hatóságánál 1893. évi március hó 17-ik napján.

Vincze,
kir. tvszéki bíró.